12.3.2018

Dnro:
449/04/2018

Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Asiantuntijapyyntö tiistai 13.3.2018 klo 12.00 / HE 202/2017 vp

Viestintäviraston lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle siviilitiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Viestintävirastolta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle siviilitiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi.

Viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksensä lakiehdotuksesta ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa.

Lausunto

Tietoverkkojen ja niiden suojauksen tulee olla mahdollisimman luotettavia niin palvelujen tarjoajille kuin niiden käyttäjille. On tärkeää, että viranomaisilla on riittävät ja tehokkaat toimivaltuudet tehtäviensä hoitamiseksi niin, että perusoikeudet ja turvallisuustarve ovat tasapainossa. Näin kansalaiset voivat luottaa viranomaisten toimintaan sekä kansalliseen turvallisuuteen. Esityksessä perusoikeuksien toteutuminen ja viranomaisten toimivaltatarpeet on huomioitu hyvin ja kattavasti.

Viestintävirasto valvoo, että Suomessa on toimivat ja turvalliset viestintäverkot. Oikeus luottamukselliseen viestintään on perustuslailla turvattu oikeus. Sähköisen viestinnän luottamuksellisuudesta säädetään tarkemmin tietoyhteiskuntakaaressa, jota Viestintävirasto valvoo.

Viestintävirasto pitää tärkeänä, että kaikessa tiedustelutoiminnassa turvataan viestinnän perusoikeussuojan toteutuminen ja ehdotusta laadittaessa luottamuksellisen viestin suojaan puuttuminen on pyritty rajaamaan niin vähäiseksi kuin toiminnan tehokkuudelle ja tuloksellisuudelle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen on mahdollista.

Tietoliikennetiedustelussa tiedusteluviranomainen saa mahdollisuuden seuloa eri tahojen ja myös henkilöiden välistä luottamuksellista viestintää. Keskeistä on, että tiedustelutoiminta (ml. tietoliikennetiedustelu) perustuu tarkkaan määriteltyihin sääntöihin sekä toimenpiteet on kohdistettu riittävissä määrin tunnistettuihin uhkiin.[1] Erityisen tärkeää on, että toimintaa

[1] Näin vaikka tietoliikennetiedustelu nähdäänkin erityisenä tiedustelumenetelmänä, sillä se voi mahdollistaa kansalliseen turvallisuuteen kohdistuvien uhkien lähteiden paikantamisen sekä uhkien taustatahojen tunnistamisen, jonka jälkeen käytettäväksi voivat tulla muut tarkemmin kohdennettavissa olevat tiedustelumenetelmät. Tietoliikennetiedustelun

ohjaavat yleiset periaatteet ja toimintamallit, joilla turvataan perusoikeudet. Sekä siviili- että sotilastiedusteluun liittyvissä erillisissä ehdotuksissa on otettu huomioon laajasti edelle mainittuja seikkoja.

On hyvä, että hallituksen esityksessä on huomioitu tarkasti myös ne tilanteet, joissa tietoa voidaan luovuttaa muulle toimivaltaiselle viranomaiselle. Viestintäviraston tehtävien hoitamisen kannalta on välttämätöntä, että suojelupoliisilla on salassapitosäännösten estämättä mahdollisuus luovuttaa tietoliikennetiedustelun avulla hankittu tieto haitallisesta tietokoneohjelmasta tai käskystä toimivaltaiselle viranomaiselle, kun tiedon luovuttaminen on tarpeen kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi tai tiedon saajan etujen turvaamiseksi.

avulla tehdyt havainnot olisivat monessa tapauksessa välttämätön edellytys sille, että toisenlaiseen kohdentamislogiikkaan perustuvia poliisilain 5 a luvun mukaisia tiedustelumenetelmiä ylipäätään voitaisiin käyttää (ks. esim. HE 202/2017 vp, s. 109). Lisäksi, koska tietoliikennetiedustelua ei voida kohdistaa vain ulkomaiseen liikenteeseen johtuen esim. viestinnän teknisesta reitittymisesta ruuhka- tai vikatilanteessa, ehdotukseen on otettu kotimaista viestintää koskeva tiedustelukielto ja velvollisuus hävittää tällainen viestintä heti, kun se on havaittu. (ks. HE 202/2017 vp, s 150).